

Děti a mediální gramotnost

Používání digitálních médií představuje v dnešní době neodmyslitelnou součást dne. Přestože děti po jejich boku vyrůstají, potřebují k úspěšnému vývoji mediální gramotnosti péči a podporu svých rodičů. Níže jsme pro vás vytvořili přehled užitečných rad pro bezpečné zacházení s digitálními médii.

Společné objevování světa médií – média a rodinný život

Především u dětí se vyvíjí porozumění médiím a jejich obsahu postupně. Malé děti do dvou let vnímají obrazovku zařízení pouze jako zdroj podnětu, který ale nedokážou správně zařadit. Rodiče by tedy měli svým dětem média vysvětlovat krok za krokem a být jim vždy oporou. Klíčem k úspěchu v digitálním světě je společná komunikace a kreativní zacházení s médii.

Nápady na smysluplné začlenění médií do každodenního života

0–2 roky	Prohlížejte si s dětmi obrázkové knížky a popište jim, co na nich mohou vidět. Vyzvěte je, aby samy ukazovaly, co vidí na obrázcích. Pokud děti podpoříte při jejich prvních slovních projevech, pomůžete jim tak rozvíjet řeč .
3–5 let	Vybízejte děti k aktivnímu poslechu čteného textu a krátkých audio pohádek . Právě takové aktivity zvyšují soustředěnost . Dále mohou děti postupně začít používat média s obrazovkou. K tomu se nejvíce hodí digitální obrázkové knížky a krátké televizní pořady určené pro malé děti.
6–7 let	S nástupem do školy se děti začínají zajímat o dětské vědomostní pořady . Můžete se na ně dívat společně a zároveň se bavit o tom, co se děti v pořadu dozvěděly nového. Také vědomostní hry a aplikace poslouží při objevování mediálního světa. Naučte své děti využívat média všestranně , například zachytit a vyfotografovat pěkné okamžiky.
8–10 let	Nyní je ten správný věk pro pořádání dětských filmových večerů. Vyměňujte si své poznatky o tom, co se vám líbilo. Tímto způsobem se děti naučí rozpoznávat kvalitní obsah . Můžete spolu poznávat také počítač a internet, například pomocí dětských her . Také dětské vyhledávače pomohou zodpovědět otevřené otázky.
11–13 let	Média jsou zdrojem zajímavých konverzačních témat. Jděte společně do kina nebo si zahrajte počítačovou hru. Soustřeďte se na aktivity, které budete rádi dělat společně. Také sociální média a chytré telefony hrají v tomto věku důležitou roli. Buďte proto svým dětem oporou při prvních krocích do světa sociálních sítí.

Nezapomeňte dětem vymýšlet program také **bez digitálních prostředků**. Podporujte zdravý pohyb na čerstvém vzduchu a zábavné mimoškolní aktivity.

Tipy na dětská média

Nabídka dětských médií je velice obsáhlá a všestranná. Ukážeme vám, podle čeho poznáte vhodná média pro děti, a dáme vám konkrétní tipy.

Audio obsah pro děti a mládež

Vhodný audio obsah pro děti se vyznačuje následujícími body:

- ✓ Obsah a jazyk odpovídá věku dítěte.
- ✓ Jedná se o spolehlivý zdroj.
- ✓ Obsah je bez reklam.
- ✓ Zvuky na pozadí neruší mluvené slovo.

Tipy:

Rádio Junior Rádio a podcasty pro děti všech věkových kategorií https://junior.rozhlas.cz/	Radio Pigy Rádio a podcasty pro malé děti https://www.pigy.cz/radia/	Žifulíci Příběhy pro malé děti https://www.zifulici.cz/
--	--	---

Obrazková média

Některé televizní kanály vysílají mimo jiné také dětské pořady. Rodiče by navíc měli sami zvážit, zdali je takový předvybraný obsah pro jejich děti vyhovující. Podle následujících kritérií poznáte, jestli se jedná o vhodné internetové médium pro děti:

- ✓ Důraz je kladen na obsah.
- ✓ Hry a animace nepřetěžují vnímání.
- ✓ Obsah učiva je zprostředkovaný hravou formou.
- ✓ Je dodržovaná směrnice o ochraně osobních údajů.
- ✓ Nejsou přítomny In-App nákupy v aplikacích.
- ✓ Je k dispozici rodičovská kontrola s rozšířeným nastavením (např. časovač).

Tipy:

Hravouka – interaktivní aplikace pro děti Pro děti od šesti do osmi let www.hravouka.circusatos.com	Děčko – dětský program České televize Televizní pořady pro děti všech věkových kategorií https://decko.ceskatelevize.cz/	Dětské vyhledávače: www.alarms.org/kidrex www.kidzsearch.com www.duckduckgo.com
---	---	--

Pravidla a pokyny pro děti užívající média

Pravidla a rutinní činnosti všedního dne pomáhají rodičům snížit čas dětí strávený u digitálních technologií. Pro lepší orientaci jsme pro vás připravili krátký přehled času stráveného s digitálním médiem podle věku:

Věk	Zvuková média	Obrazková média
0–3 roky	max. 30 minut	Žádný
3–6 let	max. 45 minut	Dohromady max. 30 minut
6–10 let	max. 60 minut	Dohromady max. 45 minut
od 10 let	Pro všechny typy médií obecně: jedna hodina na věk dítěte týdně	

Pokud chcete mít přehled o čase, který děti stráví u obrazovky, můžete využít tvz. **povolené hodiny pro řízení času u obrazovky**.

K lepší orientaci poslouží tvz. **3-6-9-12 pravidlo**:

- ✓ Méně než 3 roky: dítě nepoužívá obrazková média.
- ✓ Méně než 6 let: dítě nevlastní herní konzoli.
- ✓ Méně než 9 let: dítě nemá (chytrý) telefon.
- ✓ Méně než 12 let: dítě užívá počítač pod dohledem dospělého.

Sebejistě na internetu – bezpečný internet pro celou rodinu

Na internetu a při užívání sociálních sítí je důležité dbát na **zabezpečení**, především při nakládání se **soukromými informacemi a platebními údaji**. Bezpečnou webovou adresu poznáte podle následujících kritérií:

- ✓ Je k dispozici zkratka https.
- ✓ Na stránce jsou uvedeny osoby zodpovědné za její obsah.

Při užívání sociálních sítí je třeba zohlednit následující body, díky kterým budou osobní data v bezpečí a zároveň chráněná proti cizímu zneužití:

- ✓ Založit osobní profil.
- ✓ Pravidelně kontrolovat nastavení soukromí.
- ✓ Zamítnout reklamní sdělení.

Nastavení **silného hesla** je dalším důležitým aspektem internetového bezpečí. Pro vyšší bezpečnost by hesla měla splňovat následující kritéria:

- ✓ Obsahuje speciální znaky a číslice.
- ✓ Obsahuje minimálně 12 znaků.
- ✓ Jednotlivé znaky jsou náhodné a nepředvídatelné.

Ohleduplné užívání digitálních médií pro děti a dospělé

Netiketa je soubor doporučení vhodného chování na internetu, kde v zásadě platí stejná pravidla společného soužití jako v běžném životě:

- ✓ Nejdřív myslet, potom psát.
- ✓ Zprávu před odesláním zkontrolovat.
- ✓ Udržovat přátelský tón, i pokud se jedná o kritiku.
- ✓ Neklikat na neznámé odkazy.
- ✓ Promluvit s rodiči v případě, že někdo s někým zachází hrubě.

Na sociálních sítích jsou možnosti interakce rozmanitější, a proto by pravidla netikety měla být rozšířena o následující body.

- ✓ Zveřejňovat fotky s rozvahou – nemohou nám nebo druhým fotky v budoucnu uškodit?
- ✓ Nezveřejňovat adresu, telefonní čísla a polohu.
- ✓ Obrátit se na podporu v případě obtěžování nebo urážek.
- ✓ Přidávat do přátel pouze osoby, které skutečně známe.

Další informace, nápady a doporučení naleznete v naší příručce „**Děti a mediální gramotnost**“.